

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

1/S-son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI**

№ S/1 (5) - 2025

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafuz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalar oliy kengashi huzuridagi Sudyalar oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo‘limi psixologik xizmat boshlig‘i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po‘latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo‘tayeov Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro‘yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo‘yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Мадреймов Фархат Махсетбаевич</i> СОЦИАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА В КАРАКАЛПАКСТАНЕ В 1920-1924 ГОДАХ	12-18
<i>Алимджанов Бахтиёр Абдихакимович</i> АНТРОПОЛОГИЯ ИМПЕРСКОЙ ВЛАСТИ: ХАКЕНТСКИЕ ЗЕМЛИ И АДВОКАТ С. ЛАПИН	19-23
<i>Чориев Шохрух Холтура угли</i> ИСТОРИОГРАФИЯ БАНКОВСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТУРКЕСТАНСКОГО ГЕНЕРАЛ- ГУБЕРНАТОРСТВА В 40-90-Е ГОДЫ ХХ ВЕКА	24-35
<i>Najmiddinov Boburmirzo Zuhridin o'g'li</i> SOVET HOKIMIYATINING 1917-1943-YILLARIDA O'ZBEKISTON SSR DA AMALGA OSHIRGAN DINIY SIYOSATI	36-43
<i>Esonova Nilufar</i> SANOAT SOHASIDA XALQARO HAMKORLIK MUNOSABATLAR TARIXINING O'RGANILISHI: TAHLIL VA NATIJALAR (1991-2018-YILLAR)	44-47
<i>Qarshiyev Ahmad, Jumayev Abdimo'min, Bebitov Maqsud</i> DENOV BEKLIQIDA MAVJUD JOY NOMLARIGA OID MULOHAZALAR	48-55
<i>Qurbonov Abbos</i> MUSTAQILLIKNING DASTLABKI YILLARIDA QASHQADARYODA YENGIL SANOAT SOHASIDA AMALGA OSHIRILGAN ISLOHOTLAR VA ULARNING NATIJALARI	56-59
<i>Abduraimova Sabohat Ergash qizi</i> BUXORO AMRLIGI DAVRIDA CHIROQCHI BEKLIQI AHOLISINING TURMUSH TARZI	60-65

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Karjavova Xurshida Abdumalikovna</i> MAHALLA INSTITUTINING IJTIMOY-IQTISODIY RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	66-73
<i>Pardayev Erkin Egamberdi o'g'li</i> XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA SIFATNI BOSHQARISHNING INNOVATSION USULLARI	74-82
<i>Palvanbayev Umidbek O'ktam o'g'li</i> O'ZBEKISTON POCHTA BOZORIDA XUSUSIY POCHTA KORXONALARINING TUTGAN O'RNI (BTS, DMS, EMU POCHTALARI MISOLIDA)	83-86
<i>Чинорова Шаҳодат Мансур кизи, Нормуродов Хусан Эшмаҳматович</i> ЗНАЧЕНИЕ ТАРГЕТИРОВАНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В РАЗВИТИИ РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ	87-93
<i>Gabriel Ayodeji Ogunmola</i> GREEN BONDS: FINANCING RESOURCE CONSERVATION FOR A SUSTAINABLE FUTURE IN FARMING IN UZBEKISTAN	94-108

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Rashidova Dilfuza Ganievna</i> XIX ASR O‘ZBEK SHOIRALARINING IJODIDA GUMANISTIK G‘OYALAR VA IJTIMOY-FALSAFIY QARASHLAR	109-113
<i>Ochilova Nigora Ruzimuratovna</i> GENDER TENGLIGINI TA‘MINLASHNING IQTISODIY-IJTIMOY OMILLARI	114-118
<i>Samadov Jonmurod</i> JALOLIDDIN RUMIY ASARLARIDA FALSAFIY TUSHUNCHALAR VA ULARNING ILMIY–METODOLOGIK TAHLILI	119-123
<i>Kdirbaev Baxadir Berdaxovich</i> AXBOROT JAMIYATI VA MEDIA-MADANIYATNING NAZARIY-FALSAFIY TUSHUNCHASI	124-131
<i>Kurbanbaeva Ulbosin Jumag‘alievna</i> EKOLOGIK XAVFSIZLIK TUSHUNCHASINING MOHIYATI VA XUSUSIYATLARI	132-136
<i>Narzukulova Ferangiz Rustamjonovna</i> ILMIY TIL VA FALSAFIY TERMINOLOGIYA: SHAKLLANISH VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	137-141
<i>Xolmirzaev Xurshid Nakibillaevich</i> IJTIMOY-KASBIY FAOLIYAT JARAYONIDA SUN‘IY INTELLEKTNING INSON SALOHIYATIGA TA‘SIRI	142-148
<i>Султанов Бахтиёр Бахтиёрович</i> ОБРАЗ ФИЗИЧЕСКОЙ РАЗВИТОЙ, ГЕРОИЧЕСКОЙ ЛИЧНОСТИ В ЭПОХУ АНТИЧНОСТИ	149-153
<i>Bozorov Suxrob Komilovich</i> MA‘NAVIY TRANSFORMATSIYANING ISTIQBOLLARI: INNOVATSION G‘OYA VA LOYIHALAR	154-157
<i>Kimsanbayeva Shaxnoza Bakridinovna</i> MILLIY O‘ZLIK VA DINIY BAG‘RIKENGLIK: ZAMONAVIY JAMIYATDAGI O‘ZARO TA‘SIRLAR	158-163
<i>Muxamedjanova Lalixon</i> GLOBALASHUV VA MADANIYATLARARO ARALASHUV	164-172

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

<i>Isanova Feruza Tulqinovna</i> INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARIDAGI XALQARO HUQUQ SOHASIGA OID LEKSIK BIRLIKLARNING DIAKRON TADQIQI	173-180
<i>Mahmudova Umida Ural qizi</i> INTERNET DISKURSIDA FOYDALANILADIGAN EMOJILARNING LISONIY VA MADANIY JIHATLARI	181-189
<i>Madalov Navruz Ergashevich</i> IMPORTANT SUBJECTS OF COMPARATIVE AND CONTRASTIVE PHILOLOGICAL STUDIES AND TRANSLATION DIFFICULTIES OF STRUCTURAL–SEMANTIC MODELS OF PROVERBS	190-194
<i>Ubaydullayev Normuhammad Xasanovich</i> XOTIRANOMALARDA ZAMON VA MAKON MASALASI	195-198

<i>Ochilova Habiba Akramovna</i> ISSUES IN THE CLASSIFICATION OF QUESTION SENTENCE TYPES IN LINGUISTICS ...	199-207
<i>Muxammadiyeva Mashxura, Amirqulova Gulxayo</i> FILOLOGIK TADQIQOTLARNING ZAMONAVIY TIBBIY TARJIMA VA TALQINGA TA'SIRI	208-213
<i>Karabaeva Barno Bobir qizi</i> A COMPARATIVE ANALYSIS OF METAPHORICAL EXPRESSIONS REFLECTING PERCEPTION IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES	214-219
<i>Axunbabaeva Narqiza Xamidjanovna</i> ЛИНГВОПРАГМАТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ПЕРЕВОДОВ ИСТОРИЧЕСКИХ И АРХАИЧНЫХ СЛОВ В ДОКУМЕНТАЛЬНО-ИСТОРИЧЕСКОЙ ПОВЕСТИ «ВЛАСТИТЕЛЬ СЕМИ СОЗВЕЗДИЙ»	220-226
<i>Turdaliyeva Shahnoza O'ktamovna</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDAGI SON-GIBRID MAQOLLARNING LEKSIK-SEMANTIK TAHLILI	227-236
<i>Mansurova Shohista Isroilovna</i> OT OBRAZI TUSHUNCHASI (ZAMONAVIY O'ZBEK VA JAHON ADABIYOTI MISOLIDA)	237-241
<i>Davranov Akmal Akramjonovich</i> IJTIMOIY TENGLIK TUSHUNCHASI (INGLIZ UTOPIYALARI VA O'ZBEK DOSTONLARI MISOLIDA)	242-246
<i>Yuldasheva Aziza Yuldashevna</i> TARJIMASHUNOSLIKDA PRAGMATIKANING O'RNI	247-252
<i>Mirvaliyeva Malika Zoid qizi</i> SEMANTIKANING TARJIMADAGI AHAMIYATI	253-257
<i>Sidiknazarova Zulfiya Mirsharapovna</i> JADID ADABIYOTI VA MODERNIZATSIYA JARAYONLARI	258-262
<i>Ruzibayeva Aziza Kahramanovna</i> THE MOOD OF LONGING FOR FREEDOM IN THE AGE OF BYRON	263-266
<i>Narzikulova Rayhona Ahmadovna</i> THE PRAGMATIC FUNCTIONS OF IRONY	267-271
<i>Najmiddinov Muhammadjon</i> O'ZBEK TILIDA KO'P MA'NOLILIK, SINONIMIYA, OMONIMIYA VA ULARNING ELEKTRON TEZAVURUSDA AKS ETISHI	272-278
<i>Achilov Oybek Rustamovich</i> LEKSIK-SEMANTIK DEVIATSIYA ILGARI SURISH VOSITASI SIFATIDA	279-284
<i>Tashpulatova Mukambar Axmetovna</i> KOMPYUTER LINGVISTIKASI VA SUN'IY INTELLEKTNING TILGA TA'SIRI	285-289
<i>Normamatov Farrux, Toshpo'latova Xusniya</i> GLOBAL KESIMDA INGLIZ MADANIYATINING LINGVOKULTUROGIK JIHATLARI	290-293
<i>Shonazarova Gulnoza, Madiyeva Madina</i> THE ROLE OF INTERNET RESOURCE IN IMPROVING TEACHING FOREIGN LANGUAGE: METHODOLOGICAL ANALYSIS AND PRACTICAL RECOMMENDATIONS	294-297

<i>Jo'rayeva Lola Tolibdjonovna</i> IJTIMOIY TARMOQLARDA NEOLOGIZMLARNING BUGUNGI KUNDAGI QO'LLANILISHI	298-302
<i>Saitxanova Aziza Xolmuxamedovna</i> TA'M VA TIL O'RTASIDAGI MUVOZANAT: TAOM DISKURSINING TARJIMA QIYINCHILIKLARI VA YECHIMLARI	303-307
<i>Axmedov Shaxzod, Nazarov Vafokul</i> NEOLOGIZMLAR TADQIQI TARIXIGA DOIR	308-312
<i>Mustafayeva Sojida Ulashevna</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARDA MERONIMIK MUNOSABATLI SO'ZLARNING LEKSIKOGRAFIK TALQINLARI	313-321
<i>Buriyeva Muxayyo Zokir qizi</i> COMPARATIVE ANALYSIS OF MEAT IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES	322-326
<i>Berdiqulova Shaxnoza Ruziqulovna</i> YORDAMCHI SO'ZLARNING SHAKLIY XUSUSIYATLARIGA KO'RA TURLARI VA YASALISHI: BOG'LOVCHILAR	327-330
<i>Shokirova Gulbahor Alimovna</i> NEMIS TILINI O'QITISHDA YANGI YONDASHUVLAR	331-334
<i>Najmidinova Nafisa Ulja qizi</i> O'ZBEK TILIDA SO'ZLASHUVCHILARGA ITALYAN TILINI O'RGATISHDAGI MUAMMOLAR VA ULARNING YECHIMLARI	335-339
12.00.00 - YURIDIK FANLAR	
<i>Утемуратов Махмут Ажимуратович</i> СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ТРАНСФОРМАЦИИ ПРАВА (ОТ ТРАДИЦИОННОГО К ЦИФРОВОМУ ПРАВУ)	340-344
<i>Masadikov Sherzodbek</i> ENFORCEMENT OF ARBITRATION AGREEMENT UNDER UZBEK LAW	345-351
<i>Alieva Kamola Ravshanovna</i> ONLINE GENDER-BASED VIOLENCE IN UZBEKISTAN: GAPS IN LEGISLATION AND THE PATH FORWARD	352-363
<i>Utebaev Salamat Maqsetbay o'g'li</i> KONTRABANDA UCHUN JAVOBGARLIK TO'G'RISIDAGI QONUNCHILIK EVOLYUTSIYASI: TARIXIY-HUQUQIY TAHLIL	364-372
<i>Ходжаева Ширин</i> ЮРИДИЧЕСКАЯ ПРИРОДА ВСЕМИРНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ В СИСТЕМЕ МЕЖДУНАРОДНОГО ПРАВА	373-378
<i>Каюмова Асаля Султномуродовна</i> ЭЛИТА ИНДУСТРИИ ВЕНЧУРНОГО КАПИТАЛА	379-384
<i>Mirzaraximov Baxtiyor, Shokirov Bobur</i> ZAMONAVIY TASHKILOTLARDA KIBERXAVFSIZLIK STRATEGIYALARINING SHAKLLANISHI VA SAMARADORLIGI: MA'LUMOTLARNI HIMOYA QILISH CHORALARINING RIVOJLANISHI VA NATIJADORLIGI TAHLILI	385-392

<i>Суннатиллаева Сарвиноз Иззатулло кизи</i> ДИСКРЕЦИОННЫЕ ПОЛНОМОЧИЯ В ЕВРОПЕЙСКОМ СОЮЗЕ И СОВЕТЕ ЕВРОПЫ: ПРЕДЕЛЫ, КОНТРОЛЬ И СУДЕБНАЯ ПРАКТИКА	393-400
<i>Dilboboyev Nozimbek</i> CHET ELLIK INVESTORLARNING HUQUQIY MAQOMI HAMDA ULARNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASH BO'YICHA IMTIYOZ VA PREFERENSIYALAR BERISH	401-406
<i>Raximbayev O'tkir Fayzullayevich</i> YANGI O'ZBEKISTONDA TURIZM SOHASIDAGI QONUNCHILIKNI TAKOMILLASHTIRISH MASALASIGA NAZAR	407-414
<i>Ubaydullayev Abror Qutpilla o'g'li</i> HOZIRGI ZAMON ISLOM MOLIYA HUQUQI VA AN'ANAVIY HUQUQIY TIZIMLAR O'RTASIDAGI QIYOSIY-HUQUQIY TAHLIL VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	415-423
<i>Zokirov Sardorjon Karimjon ugli</i> PROCEDURAL FEATURES OF PARTICIPATION DEFENSE COUNSEL AT THE PRELIMINARY INVESTIGATION	424-430
<i>Axmedova Guliruxsor Ravshanovna</i> BOLANI OLIB BERISH VA UCHRASHTIRISH BILAN BOG'LIQ ISHLARNI KO'RIB CHIQUISH BO'YICHA SUD VA HUQUQIY AMALIYOTNING DOLZARB MUAMMO VA YECHIMLARI	431-436
<i>Zoilboyev Javlon Karimjon o'g'li</i> MA'MURIY SUD ISHLARINI YURITISHDA QONUNIY KUCHGA KIRGAN SUD HUJJATLARINI YANGI OCHILGAN HOLATLAR BO'YICHA QAYTA KO'RISH YUZASIDAN ISH YURITISH MAZMUNI	437-441
<i>Hakimov Sunnat Furqat o'g'li</i> SPORT JAMOAT BIRLASHMALARINING HUQUQIY TAHLILI	442-445
<i>Файзиев Фарход Фуркат угли</i> ЗНАЧИМОСТЬ ЭЛЕКТРОННОЙ ТОРГОВЛИ В СОВРЕМЕННЫХ ГРАЖДАНСКО-ПРАВОВЫХ УСЛОВИЯХ	446-452
<i>Файзиева Гулрух Мухаммади кизи</i> МЕХАНИЗМЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРАВА НА НЕПРИКОСНОВЕННОСТЬ ЖИЛИЩА	453-459
13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Polvonov Baxtiyor Zaylobidinovich</i> TIBBIYOT UNIVERSITETLARIDA «MODDALARNING NURLANISH SPEKTRINI O'RGANISH» MAVZUSINI IT TECHNOLOGIYALAR ASOSIDA NAMOYISH ETISH MASALALARI	460-466
<i>Hamdamova Nozima Muqimovna</i> BO'LAJAK TECHNOLOGIYA FANI O'QITUVCHISI KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI	467-475
<i>Zulfixarov Ilxom Maxmudovich, Zulfikorova Munajat Mirzaxmatovna</i> IQTISODIY-IJTIMOYIY GEOGRAFIK BILIMLAR BERISHDA MATEMATIK METODLARDAN FOYDALANISH	476-481
<i>Qurbonova Nigina Boboxo'jayevna</i> ESDALIKLAR — SADRIDDIN AYNIYNING UMR VA XOTIRA KITOB I	482-488

<i>Toshtemirova Saodat Abdurashidovna</i> KLAUSTER TIZIMIDA TARIX FANLARINI O'QITISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI	489-494
<i>Inoyatov Odiljon Sabitovich</i> TEKISLIK LARNING O'ZARO PARALLELLIGI	495-500
<i>Жумамуратова Аибахар Нурмуханбетовна</i> СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМА РАЗВИТИЯ КОГНИТИВНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ У БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НА ОСНОВЕ МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫХ СВЯЗЕЙ	501-508

Received: 15 February 2025
Accepted: 20 February 2025
Published: 25 February 2025

Article / Original Paper

LEGISLATION IN THE FIELD OF TOURISM IN NEW UZBEKISTAN CONSIDERING IMPROVEMENT

Raximbayev Utkir Fayzullayevich

Independent applicant
Karakalpak state university

Abstract. The article provides a brief analysis of the current legislation in the field of tourism in New Uzbekistan; opportunities and obstacles for the development of the tourism industry, strengths and weaknesses of the legislative framework, as well as external factors affecting this area were discussed. Based on SWOT and PEST analyses, issues of tourism development, increasing the country's tourism opportunities, attracting foreign investment and tourists were studied.

Keywords: tourism, legislation, administrative and legal mechanisms.

YANGI O'ZBEKISTONDA TURIZM SOHASIDAGI QONUNCHILIKNI TAKOMILLASHTIRISH MASALASIGA NAZAR

Raximbayev O'tkir Fayzullayevich,

Qoraqalpoq davlat universtiteti
mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya. Maqolada Yangi O'zbekistonda turizm sohasidagi qonunchilikni takomillashtirish bo'yicha tahlillar amalga oshirilgan. Turizm sohasini rivojlantirishdagi imkoniyatlar va to'siqlar, qonunchilik bazasining kuchli va zaif tomonlari, shuningdek, unga ta'sir etuvchi tashqi omillarni o'rganish orqali sohaning barqaror rivojlanishiga ko'maklashish imkoniyatlari muhokama qilingan. SWOT va PEST-tahlillari asosida turizm qonunchiligini modernizatsiya qilish, mamlakatning turizm salohiyatini oshirish, xorijiy investitsiyalar va sayyohlarni jalb qilish masalalari o'rganilgan.

Kalit so'zlar: turizm, qonunchilik, ma'muriy-huquqiy mexanizmlar.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5SI1Y2025N63>

Kirish. Turizm hozirgi zamonda mamlakatlar iqtisodiyotini rivojlantirishda muhim omillardan biriga aylanib bormoqda. Turizm sanoati nafaqat yangi ish o'rinlari yaratish, balki milliy iqtisodiyotga valyuta kiritishi, xalqaro hamkorlikni mustahkamlashi va mamlakatning madaniy merosini dunyoga tanitishga yordam berishi bilan ahamiyatlidir. O'zbekistonning boy madaniy merosi, betakror tabiati va zamonaviy turizm uchun qulay imkoniyatlari mamlakatni turizm salohiyati yuqori bo'lgan davlatlar qatoridan o'rin oldirayotganligini ko'rsatmoqda.

Ayniqsa Yangi O'zbekiston strategiyasi doirasidagi iqtisodiy va ijtimoiy islohotlar turizm sohasini yanada rivojlantirish uchun muhim poydevor bo'lib xizmat qilmoqda. Hukumat tomonidan qabul qilingan islohotlar va loyihalar mamlakatga kelayotgan sayyohlar sonini ko'paytirishga va turizm orqali iqtisodiy barqarorlikni oshirishga qaratilgan. Shu nuqtai nazardan yondashganda, turizm qonunchiligini takomillashtirish zarurati yanada dolzarblashmoqda, zero turizm mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishning muhim

yoʻnalishlaridan biriga aylanmoqda. Oʻzbekiston Prezidenti Shavkat Mirziyoyev taʼkidlaganidek, “Turizmni rivojlantirish orqali faqatgina iqtisodiy daromadga erishish emas, balki madaniy merosimizni dunyoga namoyon qilish, xalqimiz maʼnaviyatini boyitishimiz mumkin”. [1] Bu esa, oʻz navbatida, mustahkam va zamonaviy qonunchilik asoslarini talab qiladi.

Turizm sohasi rivojining maʼmuriy-huquqiy mexanizmlar sifatiga bogʻliqligi.

Shubhasizki, qonunlar va meʼyoriy hujjatlar mukammal boʻlsa, turizm sohasidagi imkoniyatlardan toʻliq foydalanish, xorijiy va mahalliy investitsiyalarni jalb qilish, turizm xizmatlarining sifatini oshirish va hududiy rivojlanishni taʼminlash mumkin. Shuning uchun qonunchilikni zamonaviylashtirish va xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish Yangi Oʻzbekistonda turizmning barqaror va samarali rivojlanishi uchun muhim ahamiyat kasb etadi.

Shu oʻrinda turistik sohani rivojlantirish bevosita maʼmuriy-huquqiy mexanizmlar sifatiga bogʻliqligini asoslovchi bir qator muhim omillarni koʻrib chiqish maqsadga muvofiq, deb hisoblaymiz.

Birinchiidan, tartib va faqat qonun doirasida faoliyat olib borish turizmga oid qonun va meʼyoriy hujjatlarni qabul qilish, ularni muntazam ravishda takomillashtirish; xorijiy va mahalliy sayyohlar uchun qulay shart-sharoit yaratishga yoʻnaltirilgan maʼmuriy tartibotlarni shakllantirish va amalga oshirish; turizm subyektlari (mehmonxonalar, ekskursiya xizmatlari, transport kompaniyalari va h.k.)ning huquqiy muammolarini hal etishni nazarda tutadigan kuchli maʼmuriy-huquqiy bazani talab etadi. Tilga olingan mexanizmlar mukammal boʻlmasa, turistik faoliyat tartibsiz yoki huquqiy muammolarga boy boʻlib qolishi mumkin, bu esa turizm rivojiga salbiy taʼsir qiladi.

Ikkinchiidan, turistik xizmatlarni litsenziyalash va ularning sifati ustidan nazorat ham maʼmuriy-huquqiy mexanizmlar orqali amalga oshiriladi. Bu mexanizmlar shunday joriy etilishi kerakki, har qanday xizmat koʻrsatuvchi yuqori sifat standartlariga amal qilsin. Shu yoʻsinda turizmning rivojlanishiga xizmat qiluvchi sifatli infratuzilmalar va xizmatlar paydo boʻladi.

Uchinchiidan, turizm sohasini rivojlantirish uchun qoʻllab-quvvatlovchi iqtisodiy mexanizmlar, xususan, soliq va bojxona imtiyozlari ham maʼmuriy-huquqiy tizimga bogʻliq. Davlat tomonidan sohaga oid yangiliklar va turizm subyektlariga beriladigan ragʻbatlar qonunchilik orqali mustahkamlanib, sohaning rivojiga hissa qoʻshadi.

Toʻrtinchiidan, turistlar xavfsizligini taʼminlash, ular uchun javobgarlik masalalarining oʻta dolzarbligi ham shubhasizdir. Maʼmuriy-huquqiy mexanizmlar orqali hududiy xavfsizlik va javobgarlik masalalari hal qilinishi kerak, bu turistlarning mamlakatga ishonchini oshiradi.

Beshinchiidan, qonuniy tartibot va meʼyoriy hujjatlar orqali mamlakatning investitsiyaviy jozibadorligi oshiriladi, bu esa turizm sohasiga sarmoyalar/investitsiyalar jalb etishni osonlashtiradi.

Oltinchiidan, turistlar oqimini ragʻbatlantirish uchun tashqi aloqalar va viza siyosatiga eʼtibor qaratish – zamon talabi boʻlib qolmoqda. Turistlarga qulay viza tartibotlarini joriy qilish, maxsus turistik viza tizimlari va xalqaro kelishuvlar orqali davlatlar oʻrtasida turistik aloqalarni kengaytirish mumkin.

Koʻrinib turibdiki, turistik sohani rivojlantirishda maʼmuriy-huquqiy mexanizmlar muhim oʻrin tutadi. Agar ular toʻgʻri yoʻlga qoʻyilsa, sohaning barqaror va tezkor rivojlanishiga

zamin yaratiladi va, aksincha, mazkur mexanizmlar tartibsiz yoki samarasiz bo'lsa, turizm industriyasi imkoniyatlaridan to'la foydalanish imkoniyatlari cheklanishi mumkin.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. Tadqiqotimiz doirasida tahlil qilingan mamlakatimizning turizm sohasi va uni rivojlantirish to'g'risidagi qonunlar va qarorlarning mazmun-mohiyatiga nazar solsak, ularda davlatimizni rivojlantirish strategiyasida belgilangan vazifalarni amalga oshirishga qaratilgan va undagi talablarga uyg'un bo'lgan masalalar yoritilgani namoyon bo'ladi.

Xususan, soha faoliyatini huquqiy tartibga soluvchi asosiy hujjat "Turizm to'g'risida"gi Qonunning [2] "Turizm sohasini tartibga solish" 2-bobining 6-moddasida turizm sohasidagi davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari belgilangan. Ular orasidagi "ilg'or innovatsion va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari joriy etilishini rag'batlantirish"; "turistik zonalar va turistik klasterlarning rivojlantirilishini rag'batlantirish" kabi vazifalar alohida e'tiborga loyiq.

Qonunning 2-bob, 8-moddasida turizm sohasining vakolatli davlat organi O'zbekiston respublikasining turizmni rivojlantirish davlat qo'mitasi turizm sohasini davlat tomonidan tartibga solishni maqbullashtirish va turistik xizmatlar bozorida raqobatni rivojlantirish, turizm sohasiga ilg'or innovatsiyalar hamda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish bo'yicha takliflar ishlab chiqarilishi belgilangan.

Soha rivojini jadallashtirish, uning xizmat ko'rsatish darajasini jahon standartlariga yaqinlashtirish borasida huquqiy hujjatlardan yana biri — O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016-yil 2-dekabrda "O'zbekiston Respublikasining turizm sohasini jadal rivojlantirishni ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni [3]. Mazkur hujjat mamlakat iqtisodiyotining strategik tarmog'i sifatida turizmni jadal rivojlantirish uchun qulay iqtisodiy va tashkiliy shart-sharoitlar yaratish, hududning juda katta turizm salohiyatidan yanada to'liq va samarali foydalanish, mazkur tarmoqni boshqarishni tubdan takomillashtirish, milliy turizm mahsulotlarini yaratish va ularni jahon bozorlarida targ'ibot qilish, turizm sohasida O'zbekistonning ijobiy qiyofasini shakllantirishga yo'naltirilganligi bilan ahamiyatlidir [3].

"Turizm to'g'risida"gi qonunning yangi tahriri (2019-yil) xorijiy sayyohlar uchun yengilliklar yaratish, ularning huquq va manfaatlarini himoya qilishga qaratilgan me'yorlar bilan boyitilgan bo'lsa, turizm va sayyohlik sohasini rivojlantirish bo'yicha davlat dasturi" turizm sohasiga sarmoya jalb qilish, yangi turizm yo'nalishlarini yaratish, kadrlar tayyorlash va xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilash bo'yicha belgilangan rejalar asosida ishlab chiqilgan.

Muhokama. E'tirof etish kerakki, mazkur hujjatlar Yangi O'zbekistonda turistik sohasidagi islohotlar mamlakatni xalqaro turistik bozoridagi muhim o'yinchiga aylantirish va sohaga investitsiyalar oqimini oshirishga qaratilgan mustahkam qonunchilik asoslarini yaratdi.

Tadqiqotimiz doirasida biz O'zbekistonning turizm sohasidagi qonunchiligining **SWOT-tahlili** (kuchli va zaif tomonlar, imkoniyatlar va xavf-xatarlar)ni amalga oshirdik. Tahlil O'zbekiston turizm sohasidagi qonunchilikning kuchli va zaif tomonlarini baholash, shuningdek, kelajakdagi imkoniyatlar va xavf-xatarlarni oldindan ko'ra bilishga yordam beradi. Quyidagi jadvalda uning natijalari aks ettirildi.

Kuchli tomonlar (Strengths)	Imkoniyatlar (Opportunities)
Hukumatning qo'llab-quvvatlashi: O'zbekiston hukumati turizmni milliy iqtisodiyotning strategik tarmog'i sifatida belgilab, qator qonun va dasturlar qabul qilgan. Turizmni	Madaniy meros va tabiiy boyliklar: O'zbekiston o'zining boy tarixiy va madaniy merosi bilan mashhur. Bu resurslarni to'g'ri targ'ib qilish va himoya qilish orqali

rivojlantirish uchun qonunchilik asoslari yaxshi yo'lga qo'yilgan.	turizmni rivojlantirish katta imkoniyatlar yaratadi.
Soliq imtiyozlari va subsidiyalar: Turizm sohasidagi investorlar va tadbirkorlar uchun soliq imtiyozlari, davlat subsidiyalari va boshqa moliyaviy rag'batlantiruvchi choralar joriy etilgan. Bu turizm infratuzilmasiga sarmoya kiritishni rag'batlantiradi.	Xalqaro hamkorlik: Xalqaro turistik tashkilotlar bilan hamkorlik qilish, xalqaro yarmarkalar va turizm festival-larida ishtirok etish O'zbekistonni yangi bozorlarga kiritish imkonini beradi.
Turistlar huquqlarini himoya qilish: Turistlarning huquqlarini himoya qiluvchi qonunlar, xizmat ko'rsatish sifatini nazorat qiluvchi tartiblar va qonunlar mavjudligi mamlakatda xavfsiz turizm muhitini yaratishga yordam beradi.	Ekoturizm va mahorat turizmi: Ekoturizm, sayohatlar va qishloq turizmini rivojlantirish uchun qulay sharoitlar mavjud. Bu yo'nalishlar O'zbekistonning turizm sohasidagi yana bir salohiyatli segmenti hisoblanadi.
Litsenziyalash va sertifikatlash tizimi: Turizm sohasidagi xizmatlarning sifati va xavfsizligini ta'minlash uchun litsenziyalash va sertifikatlash tizimi joriy etilgan. Bu turistik xizmatlarning sifatini oshirishga yordam beradi.	Viza rejimini soddalashtirish: Bir qator mamlakatlar uchun viza tartiblarini soddalashtirish va bepul vizalar joriy etilishi turistlar oqimini oshirish imkonini beradi.
Zaif tomonlar (Weaknesses)	Xavf-xatarlar (Threats)
Infratuzilma muammolari: turizm infratuzilmasi hali to'liq rivojlanmagan. Mehmonxonalar, transport va boshqa xizmatlar sifatini yaxshilash talab etiladi, ayniqsa, qishloq hududlarida.	Raqobat: Markaziy Osiyo mintaqasidagi boshqa mamlakatlar bilan raqobat kuchayishi mumkin. Qozog'iston, Qirg'iziston kabi mamlakatlar ham turizmni rivojlantirishga katta e'tibor qaratayotgani sababli, O'zbekiston o'z turistik afzalliklarini ko'rsatishi kerak.
Xalqaro standartlarga moslashishda qiyinchiliklar: Qonunchilik tizimi va turistik xizmatlar ba'zi holatlarda xalqaro standartlarga to'liq javob bermasligi mumkin, bu esa chet ellik turistlarni jalb qilishni qiyinlash-tiradi.	Tabiiy va ekologik muammolar: turistik obyektlar atrof-muhitini muhofaza qilish qonunlarini bajarmaslik tabiiy boyliklarga zarar yetkazishi va ekoturizm imkoniyatlarini cheklash xavfini keltirib chiqarishi mumkin.
Byurokratiya va qonunlar ijrosida muammolar: Qonunlarning amalda samarali tatbiq etilishida ba'zi hollarda byurokratik to'siqlar va qonunbuzarliklar uchrab turishi mumkin.	Jahon iqtisodiy inqirozlari: turizm global iqtisodiy vaziyatga bog'liq. Jahondagi iqtisodiy inqirozlar yoki pandemiyalar turizm sohasidagi faoliyatni sustlashtirishi mumkin.
Marketing kampaniyalarining yetarli emasligi: Turizmni xalqaro miqyosda targ'ib qilish kampaniyalari hamon kam, bu mamlakatning	Siyosiy va xavfsizlik muammolari: Mintaqadagi siyosiy beqarorlik va xavfsizlik muammolari sayyohlar oqimiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

turistik brendini qiyinlashtiradi.	kuchaytirishni	
------------------------------------	----------------	--

Natijalar. OAV ma'lumotlariga ko'ra [4], 2023-yilning dastlabki 10 oyi davomida O'zbekistonga kelgan xorijlik sayyohlar soni 4,9 million kishiga yetgan. So'nggi uch yil ichida sayyohlar oqimi qariyb, 3 baravarga oshgan. Masalan, 2021-yilda bu ko'rsatkich 1,8 million kishini tashkil etgan edi.

Ma'lumot uchun: O'zbekiston Amerikaning Travel Lemming onlayn-sayohat platformasi tomonidan 2023-yilda dunyoning eng yaxshi 50 ta sayyohlik yo'nalishi ro'yxatiga kiritildi va 9-o'rinni egalladi. Bu sayohat qo'llanmasi har yili yangi va noyob sayyohlik yo'nalishlarini ta'kidlab beradi, uning o'quvchilari 6 milliondan ortiq sayohatchilardan iborat.

2023-yilning dastlabki 10 oyi davomida turistik xizmatlar eksporti 1,830 million dollarni tashkil etdi, bu 2018-yildagi 1,041,1 million dollarga nisbatan sezilarli o'sishni ko'rsatmoqda [5].

“O'zbekiston–2030” strategiyasida tashqi va ichki turizmni rivojlantirish uchun keng sharoitlar yaratish orqali sayyohlar sonini ko'paytirishga alohida e'tibor qaratilgan. Shunga ko'ra 2030-yilga kelib, xorijiy sayyohlar sonini 15 millionga, mahalliy sayyohlar sonini 25 millionga, ziyorat turizmi uchun kelgan sayyohlar sonini 3 millionga yetkazish rejalashtirilgan. Shuningdek, respublikaga xususiy sarmoyalarni jalb qilish orqali mehmonlar uchun joylar sonini kamida 2 barobarga, turistik kvartallar sonini — 175 taga, turistik xizmatlar eksportini 5 milliard dollargacha, tibbiy va ta'lim turizmi eksportini — 1,5 baravarga oshirish rejalashtirilgan [6].

So'nggi yillarda O'zbekiston turizmi sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar mamlakat iqtisodiyotining muhim tarmoqlaridan biri sifatida ushbu sohaning rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan. Hukumat tomonidan qabul qilingan strategiyalar, qonunlar va zamonaviy infrastrukturalar yaratishga qaratilgan loyihalar sayyohlarning sonini ko'paytirish, xizmatlarning sifatini oshirish va mamlakatning xalqaro maydondagi turistik salohiyatini oshirishga hissa qo'shmoqda.

Ular orasida: elektron viza joriy qilinishi (tizim 2018-yildan boshlab faoliyat ko'rsatmoqda va minglab fuqarolar elektron viza olish imkoniyati yaratildi. Bu qonunchilik sohadagi byurokratik to'siqlarni olib tashlashda muhim qadam bo'ldi); turizm infratuzilmasiga oid me'yoriy hujjatlarning shakllantirilishi va takomillashtirilishi (hukumat tomonidan mehmonxonalar, turizm obyektlari va xizmat ko'rsatish tarmoqlarini rivojlantirishga doir qonunlar va qoidalar qabul qilindi. Ular infratuzilma loyihalari va sarmoyalarni jalb qilishda muhim ahamiyat kasb etmoqda); xususiy sektor ishtirokini rag'batlantiruvchi choralar ko'rilishi (turizm sohasidagi tadbirkorlarni rag'batlantirish maqsadida soliq va bojxona imtiyozlari joriy qilindi. Mehmonxona va boshqa turizm obyektlari uchun imtiyozli kredit olish, turizm sohasidagi loyihalarni amalga oshirish uchun qulay shart-sharoitlar yaratildi) va b.

Yangi qonun va hujjatlar qabul qilinganidan so'ng mamlakatga keluvchi sayyohlar soni yil sayin ortib bormoqda va ularga xizmat ko'rsatish sifati ham yaxshilanmoqda.

Ma'lumot uchun: O'zbekiston dunyoning 91 mamlakati uchun vizasiz rejimga ega. Taqqoslash uchun: Qozog'istonda — 26 mamlakat uchun, Turkiya — 41 mamlakat uchun, Gruziya — 56 mamlakat uchun [7].

Ko'rinib turibdiki, turizm sohasini tartibga soluvchi qonunchilikning sifati uning rivojlanishiga bevosita bog'liq bo'lgan eng kuchli omillardan biridir.

Shu o'rinda biz bu jarayonning yana qanday asosiy omillarga bog'liq ekanligini PEST-tahlil natijasida aniqladik, zero PEST-tahlil — siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy, va texnologik omillarning sohaga qanday ta'sir qilishini baholashga yordam beradigan tahlil usulidir. O'zbekistonda turizm qonunchiligini takomillashtirishda bu omillar muhim ahamiyatga ega.

Siyosiy omillar	Iqtisodiy omillar
Davlat siyosati: turistik rivojlan-tirish borasida davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanish muhim ahamiyat kasb etadi. Qonunchilik siyosatining samaradorligi turizm sohasiga yo'naltirilgan strategik davlat dasturlari, xalqaro hamkorlik va sayyohlikka nisbatan davlat tomonidan berilgan imtiyozlarga bog'liq.	Iqtisodiy rivojlanish darajasi: mamlakatning umumiy iqtisodiy holati turizm sohasiga ta'sir ko'rsatadi. Agar iqtisodiy sharoit barqaror va dinamik ravishda o'sish jarayonida bo'lsa, turizmni rivojlantirishga yo'naltirilgan sarmoya-lar va infratuzilmani rivojlantirish uchun ko'proq mablag' ajratadi, qonunchilik ham shuning asosida takomillashtiriladi.
Tinchlik va barqarorlik: mamlakatning siyosiy barqarorligi turizmni rivojlantirishga yo'naltirilgan qonunchilikning samarali ishlashi uchun muhimdir. Barqaror siyosiy muhit sayyohlar va sarmoyadorlar uchun qulay sharoit yaratadi.	Infratuzilma: turizm industriyasi qonunchiligining sifati ko'p jihatdan transport, mehmonxona xizmatlari, sayyohlik agentliklari va boshqa infratuzilmalarning rivojlanish darajasiga bog'liq. Qonunlar infratuzilmani yaxshilash va investorlarni jalb qilish uchun imtiyozlar berishga yo'naltirilishi kerak.

Xalqaro munosabatlar: xalqaro aloqalar va ikki tomonlama shartnoma-larning borligi yoki davlatlar viza siyosatining amalga oshirilishi ham qonunchilikning muhim qismi hisoblanadi.	Soliq va bojxona siyosati: turizm soha-sidagi tadbirkorlik faoliyatini rag'batlantirish uchun qulay soliq va bojxona imtiyozlari qonunchilikda aks ettirilishi kerak, zero iqtisodiy yengilliklar sohadagi qonunchilikni takomillashtirish uchun asos bo'ladi.
Ijtimoiy omillar	Texnologik omillar
Milliy madaniy meros va madaniy xususiyatlar: qonunchilikda mahalliy aholining madaniy va ijtimoiy xususiyatlarini hisobga olish turizmning yanada uyg'un rivojlanishiga yordam beradi; asosiy qonunlar madaniy merosni muhofaza qilish, uni turizm bilan uyg'unlashtirishga yo'naltirilgan bo'lishi kerak.	Innovatsiyalar va yangi texnologiyalar: turistik shahar va obyektlarga onlayn bron qilish, raqamli xaritalar, virtual sayohatlar kabi zamonaviy texnologiyalarni joriy etish qonunchilikni yangilash va takomillashtirish zarurligiga ta'sir qiladi.
Ta'lim va o'qitish: turizm sohasidagi mutaxassislarning ta'lim sifati va kasbiy tayyorgarligi qonun hujjatlar-ining bajarilishiga va ko'rsatilayotgan xizmatlar darajasiga ta'sir qiladi.	Infratuzilma va transport: aeroportlar, mehmonxonalar, yo'llarni rivojlan-tirish turistik xizmatlar sifatini oshirishga yordam beradi va sohalararo Qonunchilik yordamini talab qiladi.
Turistlarning ehtiyojlari va talablari: turistlarning xohish va istaklarini bilan hisoblash qonunchilikni yangi sharoit va standartlarga moslashtirishni talab qiladi.	Axborot texnologiyalari: turistik oqimlarni boshqarish, xizmatlarni ilgari surish va turistlar bilan o'zaro munosabatlarni yaxshilash uchun axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish zamon talabi.

Xulosa. Shunday qilib, tadqiqot doirasida o'tkazilgan tahlillar turizm sohasi qonunchiligini yanada takomillashtirish uchun amalga oshirilishi mumkin bo'lgan chora-tadbirlarni ishlab chiqish imkoniyatini berdi. Ular orasida:

1. Turizmning turli yo'nalishlari uchun qo'shimcha qonunlar ishlab chiqish hisobidan qonunchilik bazasini kengaytirish. Xususan, ekologik turizm bo'yicha ekologik standartlarni belgilash, tabiatni muhofaza qilish va ekoturizmni rivojlantirishga qaratilgan qonunlar ishlab chiqish yoki takomillashtirish, zero buning natijasida ekologik to'g'ri yo'nalishlarni rivojlantirish va tabiatga zarar yetkazmaslikka erishish mumkin.

Tibbiy turizm bo'yicha tibbiy xizmatlarning sifatini ta'minlash, litsenziyalash va patentlash jarayonlarini soddalashtirish maqsadga muvofiq bo'ladi, chunki tibbiy turizm sohasidagi xizmatlarning xalqaro standartlarga mos bo'lishi juda muhim masala.

Bundan tashqari, madaniy merosni muhofaza qilish va madaniy tadbirlarni tashkil etish va ularning xavfsizligini ta'minlash uchun qonunlar ishlab chiqish madaniy resurslarni samarali foydalanishga yordam beradi.

2. Me'yoriy hujjatlarni qayta ko'rib chiqish, mavjud qonun va hujjatlarni yangilash. Sohaga oid barcha me'yoriy va boshqa hujjatlarni zamonaviy talablarga moslashtirish maqsadida turizm sohasidagi global tendensiyalarni, yangilangan texnologiyalar va xizmat ko'rsatish standartlarini inobatga olish juda muhim omil, deb o'ylaymiz. Me'yoriy hujjatlarning

mazmuni to'g'ri va aniq, foydalanuvchilar uchun tushunarli bo'lishi kerak. Keraksiz byurokriyani kamaytirish va jarayonlarni soddalashtirish va mazkur jarayonlarda ekspertlar va sohadagi mutaxassislar bilan hamkorlik qilish maqsadga muvofiqdir.

3. Turizm sohasida tadbirkorlikni rivojlantirish va raqobat muhitini yaxshilash. Qulay qonunchilik muhitini yaratgan holda tadbirkorlarga imtiyozlar berish, soliq tashviqotlari va subsidiyalar orqali ularning faoliyatini rag'batlantirish samarali natijalar garovi bo'lishi mumkin. Sog'lom raqobatbardoshlikni oshirish doirasida turistik xizmatlarning sifatini yaxshilash, mahalliy mahsulotlarning reklama va marketingini kuchaytirish kerak, zero bu mahalliy iqtisodiyotni rivojlantirishga yordam beradi.

Global raqamlashtirish, ATning shiddatli rivojlanishi kontekstida tadbirkorlarga yangi texnologiyalar, marketing strategiyalari va boshqa muhim sohalarda malakali mutaxassislar tomonidan treninglar o'tkazish muhim ahamiyat kasb etadi.

Ushbu chora-tadbirlar turizm sohasini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega bo'lib, mamlakatning iqtisodiy o'sishiga hissa qo'shadi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. <https://strategy.uz/index.php?news=874>
2. www.lex.uz/docs/4428097
3. www.lex.uz/docs/3077025
4. <https://www.uzdaily.uz/ru/za-10-mesiatsev-2023-goda-kolichestvo-zarubezhnykh-turistov-pribyvshikh-v-uzbekistan-dostiglo-49-mln/>
5. <https://uzbekistan.org/ru/%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%B8%D0%B5D1%83%D0%B7%D0%B1%D0%B5/4602/>
6. В 2023 году Узбекистан посетили 6,6 млн иностранных туристов// <https://upl.uz/economy/40820-news.html>
7. За 10 месяцев 2023 года количество зарубежных туристов, прибывших в Узбекистан, достигло 4,9 млн. // <https://www.uzdaily.uz/ru/za-10-mesiatsev-2023-goda-kolichestvo-zarubezhnykh-turistov-pribyvshikh-v-uzbekistan-dostiglo-49-mln/>

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ S/1 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).